

NORGES HØYESTERETT

Den 5. september 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Indreberg og Bull i

HR-2013-01872-U, (sak nr. 2013/1244), straffesak, anke over dom:

I.

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

II.

B (advokat Torbjørn Sognefest Kolås)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) A og B har erklært anke over Gulating lagmannsretts dom 8. mars 2013 i sak nr. 11-060302AST-GULA/AVD1 og 12-023847AST-GULA/AVD1 mot Den offentlige påtalemyndighet. Begge har anket over lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen.
- (2) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (3) A ble frifunnet i tingretten for tiltalens post III, IV b, V c og VII c, men dømt i lagmannsretten. Hans anke over lovanvendelsen og saksbehandlingen for disse postene og straffutmålingen kan bare nektes fremmet dersom ankeutvalget finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. For øvrig kan de domfeltes anker bare tillates fremmet dersom de gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre særlige grunner er viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første punktum.
- (4) Utvalget behandler først *anken fra A*.

- (5) Tiltalens post III gjelder overtredelse av forurensningsloven § 79 andre ledd, jf. avfallsforskriften 1. juni 2004 nr. 930 § 17-7 første punktum, jf. § 11-6. Grunnlaget er at A som styreleder i C AS 16. oktober 2006 tok del i beslutningen om å motta til tank T 1 ca. 310 kubikkmeter sluttbehandlingsavfall fra skipet M/T D til tross for at selskapet ikke hadde tillatelse til å motta dette. A har anført at lagmannsretten har strukket styreleders ansvar for langt, og at han ikke har handlet uaktsomt.
- (6) Ankeutvalget finner det klart at anken ikke kan føre frem. Det er ikke tvilsomt at A som styreleder omfattes av de bestemmelser som er angitt i tiltalen, og etter den faktumbeskrivelse lagmannsretten har gitt, har han klart handlet uaktsomt. Lagmannsrettens domsgrunner er også tilstrekkelige.
- (7) Tiltalens post IV b gjelder overtredelse av forurensningsloven § 78 første ledd bokstav a og e, jf. andre ledd andre straffalternativ. Grunnlaget er at A som styreleder 23.–24. mai 2007 tok del i beslutning og gjennomføring av at C AS uten tillatelse fra Statens forurensningstilsyn som ledd i en renseprosess tilsatte til tank T 3, som ikke var godkjent for slik væske, ca. 205 kubikkmeter olje- og kjemikalieforurenset vann fra tank T 61 og deretter 14–15 kubikkmeter saltsyreløsning med den konsekvens at det oppstod en eksplosjon som voldt både personskader og materielle skader og utsatte andre enn de som ble rammet, for fare for liv eller helse. A har anført at han som styreleder ikke kan holdes ansvarlig for denne handlingen, og at han ikke har handlet uaktsomt ved unnlatelse.
- (8) Lagmannsretten har gitt denne begrunnelse for domfellelsen:

"På bakgrunn av bevisførselen legges det til grunn at A var kjent med at det hadde oppstått problemer med opphopning av restavfall etter bensinvaskingen. Restavfallet medførte at bensinvaskingen fungerte dårligere etter hvert som avfallsmengden tiltok. Det vises til forklaring fra administrerende direktør i E, F. Han forklarte i lagmannsretten at bensinvaskingen og avfallsproblemet ble diskutert. Det var G som i hovedsak førte ordet, og G hadde redegjort for at C hadde funnet en løsning på problemet. Gs redegjørelse ble gitt med A tilstede.

Som styreleder for en virksomhet som omfattet den type farlig avfall som nå ble behandlet hadde A en klar plikt til å sette seg inn i og holde seg orientert om hva som foregikk.

Han var innforstått med at det var nødvendig å stanse skipsanløpene og mottaket av coker gasoline inntil avfallsproblemet var løst. Stans i skipsanløp medførte reduserte inntekter for C.

I lagmannsretten har A forklart at han ikke hadde kunnskap om saltsyreprosessen før denne ble igangsatt. I politiafhør har han imidlertid forklart at han fikk en redegjørelse om dette av G i forkant, men at det ikke var noe som tilsa at dette skulle gå galt. Han var også kjent med at det foregikk forsøk med saltsyre. Det finnes åpenbart at det er As politiforklaring som er korrekt.

Som lagmannsretten kommer nærmere tilbake til nedenfor i forbindelse med vurderingen av Bs straffansvar, ble det etablert en ad-hoc prosjektgruppe for å vurdere hvordan problemet med avfallet skulle løses. Flere forslag var fremme, men saltsyreløsningen ble valgt på grunn av tidspress og fordi den beste alternative løsning ville koste over 20 000 000 NOK. Dette var en form for strategivalg som det var naturlig at styreleder var med å avgjøre.

Det finnes imidlertid ikke bevis at det var A som besluttet dette, men han visste at dette ble besluttet av G. Med de kunnskaper A hadde har han åpenbart utvist uaktsomhet når han ikke foretok seg noe nærmere."

- (9) Ankeutvalget er enig med lagmannsretten i at A med den kunnskap han hadde, kan straffes som medvirker for ikke å ha grepet inn, og det er etter utvalgets oppfatning ikke noen utsikt til at anken vil føre frem på dette punkt. Etter ankeutvalgets oppfatning er lagmannsrettens

domsgrunner også tilstrekkelige.

- (10) Tiltalens post V c gjelder overtredelse av arbeidsmiljøloven § 19-1, jf. § 4-1, jf. § 20-2, jf. internkontrollforskriften 6. desember 1996 nr. 1127 § 5 andre ledd nr. 6, jf. fjerde ledd, jf. § 10. Grunnlaget er at A som styreleder i C AS ikke hadde sørget for tilstrekkelig risikovurdering ved gjennomføringen av det forsøk på å løse opp og nøytralisere bunnfall som er omtalt i post IV b. A har anført at lagmannsretten har strukket styreleders ansvar for langt når han er blitt dømt for dette forholdet, og at domfellelsen i lagmannsretten – særlig på bakgrunn av frifinnelsen i tingretten – fremstår som uforklart.
- (11) Lagmannsretten har funnet at A med den kunnskap han hadde, skulle ha sørget for at det ble foretatt lovmessige risikovurderinger, og at det da ikke er tvilsomt at han har overtrådt de angitte bestemmelser ved uaktsomhet. Ankeutvalget slutter seg til lagmannsrettens lovanvendelse, og finner det klart at anken ikke vil føre frem. Den begrunnelse lagmannsretten har gitt, er også tilstrekkelig.
- (12) Tiltalens post VII c gjelder overtredelse av brann- og eksplosjonsvernloven § 42, jf. forskrift 30. juni 2003 om eksplosjonsfarlige atmosfærer § 6, jf. § 9. Grunnlaget er at A som styreleder i C AS ved gjennomføringen av det forsøk på å løse opp og nøytralisere bunnfall som er beskrevet i post IV b, ikke hadde sørget for tilstrekkelig risikoanalyse, særlig vedrørende eksplosjonsfare, og ikke sørget for at det var utarbeidet eksplosjonsverndokument. A har anført at lagmannsrettens domsgrunner er så mangelfulle at det ikke er mulig å se om han har utvist uaktsom unnlattelse, og at det uansett ikke kan kreves at styrets leder personlig skal ha foretatt tilstrekkelige risikovurderinger.
- (13) På bakgrunn av det lagmannsretten i andre sammenhenger har uttalt om rekkevidden av styrelederens ansvar, finner ankeutvalget lagmannsrettens domsgrunner klart tilstrekkelige. Utvalget finner det også klart at A med den kunnskap han hadde, skulle ha sørget for at det ble foretatt lovmessige risikoanalyser, og at han ved å ha unnlatt dette kan straffes etter de angitte bestemmelsene. Etter utvalgets oppfatning er det ikke noen utsikt til at As anke vil føre frem.
- (14) For de øvrige tiltalepostene kan As anke bare tillates fremmet dersom den gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre særlige grunner er viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Utvalget kan ikke se at det foreligger slike grunner.
- (15) Lagmannsretten har for de forhold A er blitt dømt for, utmålt en straff på fengsel i to år og fem måneder. I tillegg er han for en periode på fem år fradømt retten til å drive virksomhet eller være daglig leder eller sitte i styret i et selskap hvor virksomheten krever tillatelse fra Klima- og forurensningsdirektoratet eller Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Lagmannsrettens straffutmåling inkluderer tingrettens domfellelse for grov økonomisk utroskap og forsikringsbedrageri. Ankeutvalget er enig i lagmannsrettens straffutmålingsbetraktninger. De forhold A er dømt for, er meget samfunnsskadelige, og utvalget finner det klart at det ikke er grunnlag for å nedsette straffen.
- (16) As anke blir etter dette ikke tillatt fremmet.
- (17) *Anken fra B* kan bare fremmes dersom den gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre særlige grunner er viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Utvalget kan ikke se at det foreligger slike grunner. Etter dette tillates heller ikke Bs anke fremmet for Høyesterett.

(18) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING:

Ankene fra A og B tillates ikke fremmet.

Hilde Indreberg
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: